

UPUTA KONVERZIJA KN U EUR ZA ULAZAK U EURO ZONU

1. INFORMACIJE O PREDSTOJEĆIM RADNJAMA VEZANO ZA UVOĐENJE EUR-A KAO SLUŽBENE VALUTE U REPUBLICI HRVATSKOJ, TERMINSKI PLANOVI U PROGRAMU IPOS KNJIGOVODSTVO I OSTALE SPECIFIČNOSTI

- v1.0 - 10.06.2022. – Prva verzija uputa
- v1.1 – 15.06.2022. – Dopuna u dijelu provođenja konverzije, dopunu kod etiketa i kombinacije faktora množenja i konverzije u euro
- v.2.0 – 25.06.2022.
  - Umjesto kunske i eurske instalacije, odabrana je hibridna metoda sa kunama i eurima u jednoj instalaciji.
  - Napravljen vremenski tok konverzije.
  - Specifičnosti unosa kunskih iznosa u 2022. godini
  - Automatska početna stanja u 2023. godini.
  - Konverter valuta HRK-EUR u brzom kalkulatoru.
  - Beta verzija 18.0.994 za isprobavanje Konverzije HRK-EUR
- v2.1 – 18.08.2022.
  - Dopune na mjestima koje su bila potrebna dodatna objašnjenja
  - Informacija o pitanjima i odgovorima na kraju uputa
- v2.2 – 06.09.2022
  - Dodatna objašnjenja u vezi konverzije deviznih predračuna i računa
- v2.3 – 24.11.2022
  - Dodatna pojašnjenja u 6. Provođenje konverzije kn-eur
- v2.4 – 04.12.2022
  - Dostupna je finalna konverzija HRK u EUR u podverziji 18.0.10
  - Dopunjene upute kako napraviti simulaciju na stvarnim vlastitim podacima
- v2.5 – 19.12.2022
  - Specifičnosti unosa u 2022. godini nakon osnovne konverzije, tekst da se u postavkama oznaka poziva na broj mijenja iz HR u EU je promjenjen u „Oznaka modela plaćanja ostaje HR“.
  - Saldakonti kupaca, u konverziju uključeno dodatno polje „Neoporeziva osnovica“ (stopaPoreza)
  - Dodatna rutina u Dnevniku glavne knjige za konverziju knjiženja HRK>EUR i EUR>HRK
- v2.6 – 08.01.2023
  - mogućnosti automatskog zaokruživanja VP i MP cijena na željeni broj decimala (0 do 6), vidi poglavlje 6.3 Način zaokruživanja eur vrijednosti kod konverzije
- v2.7 – 17.01.2023
  - Dodatna rutina kod obračuna amortizacije osnovnih sredstava

Najvažnija poglavlja u dokumentu su 6, 7 i 8 pa ako nemate previše vremena i/ili strpljenja bitno je da njih dobro proučite.

Uvijek aktualna pitanja i odgovore možete pogledati na linku <https://ipos.hr/PiO/hrk-eur>

Za svako pitanje na temu konverzije hrk-eur ćemo tamo objaviti odgovor.

Sadržaj

1. Uvod.....	5
1.1. TESTIRANJE FINALNE KONVERZIJE U ver 18.0.10 Ipos knjigovodstva	5
1.2. Rezultati jednog testa konverzije.....	6
2. Popis događaja po datumima	8
3. Dvojno iskazivanje cijena	9
3.1. Obveze poslovnih subjekata	9
3.2. Mjesta dvojnog iskazivanja cijena u programu Ipos	10
Ispisi veleprodajnih računa i predračuna (ponuda).....	10
Ispisi maloprodajnih računa (traka tekst, traka grafički, A6, A5 i A4 format)	10
Ispisi cjenika u VP.....	10
Ispisi cjenika u MP	10
Ispisi naljepnica (etiketa) sa podacima o cijenama artikala	10
Iznosi na platnim listićima plaća.....	11
4. Postavke vezane za prelazak na EUR-o.....	12
Status izvršene konverzije iz HRK u EUR.....	12
Šifre valuta u šifrniku valuta.....	12
Prikaz dvojnih iznosa u veleprodaji.....	12
Prikaz dvojnih iznosa u maloprodaji	12
Prikaz dvojnih iznosa u plaćama	12
5. Specifičnosti i problematika konverzije KN u EUR.....	13
6. Provođenje konverzije kn-eur	15
6.1. Vremenski tok radnji konverzije	15
6.2. Osvrt na vrijeme kada možemo napraviti konverziju	16
6.3. Način zaokruživanja EUR vrijednosti kod konverzije	17
6.4. Specifičnosti unosa kunskih iznosa u 2022. godini nakon konverzije	17
Općenito.....	18
Glavna knjiga	18
Saldakonti kupaca i dobavljača	18
Blagajna, putni nalozi, loko vožnja.....	18
PDV evidencije	18
Fakuriranje u veleprodaji.....	18
Robno knjigovodstvo VP.....	20
Proizvodnja.....	20
PC blagajna	20
Maloprodaja.....	20
Osnovna sredstva.....	20
Obračun plaća i kadrovska	21
Obrtnici	21

Pomoćni programi i dr.....	22
7. Automatska početna stanja u 2023. godini.....	23
Glavna knjiga.....	23
Saldakonti kupaca.....	23
Saldakonti dobavljača.....	23
Blagajničko poslovanje.....	23
Porezne evidencije.....	23
Fakturiranje.....	24
Robno-materijalno.....	24
Proizvodnja.....	24
PC blagajna.....	24
Maloprodaja.....	24
Osnovna sredstva.....	24
Plaće.....	24
Kadrovska.....	25
Obrtnici.....	25
8. Postupak rada kod konverzija.....	26
8.1. Moguće akcije.....	26
1. SIMULACIJA konverzije HRK u EUR.....	26
2. KONVERZIJA HRK u EUR.....	27
3. POVRATNA konverzija EUR u HRK.....	27
8.2. Tipovi konverzija prema podacima.....	27
1. OSNOVNA konverzija HRK u EUR godine ≥ 2023	27
2. DODATNA konverzija HRK u EUR godine ≤ 2022	28
8.3. Oznaka statusa konverzije u programu.....	28
8.4. Izuzimanje VP cjenika od konverzije.....	29
8.5. VAŽNO! izdvojene lokacije i ostali eksporti-importi datoteka.....	29
8.6. Kako napraviti provjeru konvertiranih podataka u EUR.....	29
1 Način.....	29
2. Način.....	29
9. Termini.....	30

1. UVOD

Na ovom projektu se u Iposu radi od kraja 2021. Radi se o iznimno velikom i složenom zahvatu u programu Ipos knjigovodstvo jer zadire u svaki dio programa koji je velik preko 1.000.000 linija koda, sa preko 1.000 formi i nekoliko tisuća različitih kombinacija izvještaja i grafikona.

Da ne spominjemo osjetljivost samog zahvata koji bi trebao promijeniti svaki iznos/cijenu u bazi podataka, a opet ne na jednostavan način jer postoje razna pravila kada, kako i gdje, a mnogi korisnici imaju u programu preko 20 godina poslovnih podataka.

Dovoljno je da se u tisućama polja sa iznosima izostavi samo jedan podatak iz konverzije pa da se krenu zbrajati kn i eur, a takva logička greška se ne vidi sve dok netko logično ne zaključi da neki iznosi nisu ispravni.

U ovom dokumentu smo pokušali, osim da služi kao informacija i uputa za rad korisnicima, staviti dodatne tehničke informacije iz kojih se dobrim dijelom može predvidjeti kako bi to u praksi trebalo izgledati.

To se najbolje može vidjeti u poglavlju na linku [Vremenski tok radnji konverzije](#).

Ovim putem molimo zainteresirane korisnike da daju svoje sugestije, prijedloge, ispravke ako:

- im nije jasan neki dio u dokumentu, pojasnit ćemo ga dodatnim tekstom
- vide neki dio koji nije u skladu sa tekućim propisima o uvođenju eura
- vide neku tehničku nelogičnost u postupku rada kako je predviđen ovim dokumentom
- ne slažu se ili imaju bolji prijedlog kako bi neki dio trebalo napraviti
- ako u svojem poslovanju imaju neku specifičnost koja bi mogla biti problematična kod prelaska na euro

Prijedloge možete poslati na mail: ipos@ipos.hr.

Zajedno sa postupkom kodiranja provodi se i testiranje na testnim i stvarnim podacima, uočena sporna mjesta se mijenjaju i ponovo testiraju, i tako u krug. To znači da će i ovaj dokument pratiti stanje izmjena.

1.1. TESTIRANJE FINALNE KONVERZIJE U VER 18.0.10 IPOS KNJIGOVODSTVA

04.12.2022. izdana je finalna konverzija HRK u EUR u podverziji 18.0.10 programa Ipos knjigovodstvo.

Kao i ostale podverzije može se preuzeti na www.ipos.hr u meniju: "Korisnici > Preuzimanje datoteka - registrirani korisnici".

Rutina za konverziju se nalazi u programu u meniju: **Sistem > Nadzornik > Konverzija HRK u EUR za ulazak u Euro zonu.**

Za potrebe testa možete provesti sve akcije: simulaciju, konverziju, povratnu konverziju.

Napomena

Preporučujemo da provedete čitav postupak opisan u poglavlju [Vremenski tok radnji konverzije](#) jer ćete na taj način napraviti stvarnu simulaciju onoga što će se događati u 2022. i 2023. godini.

To znači da ćete simulirati vremenski slijed svih radnji iz navedenog [Vremenskog toka radnji](#). Sama konverzija HRK-EUR oko 31.12.2022. je čista matematička operacija i ona ne predstavlja toliko problem koliko hibridni (miješani) rad sa istovremeno dvije valute HRK i EUR.

Potrebno je simulirati rad prije osnovne konverzije, osnovnu konverziju, rad nakon osnovne konverzije, prijenos početnih stanja analitika u 2023, redovan hibridni rad u eurima i kunama, završni obračun u 2022., prijenos početnog stanja sintetika u 2023, dodatnu konverziju 2022. godine.

Ako u TESTU provedete samo osnovnu i dodatnu konverziju bez simulacije ostalih radnji knjiženja dokumenata prije, između i poslije konverzije niste napravili nikakav test.

O složenosti problematike govori i to da će razni korisnici imati drugačiji slijed radnji iz popisa Vremenskog toka radnji.

POSTUPAK KAKO NAPRAVITI TEST NA VLASTITIM STVARNIM PODACIMA

Nakon što ste stavili „knjigovodstvo.exe“ podverzije 18.0.10 napravite kopiju svojeg direktorija sa stvarnim podacima, ili jednostavno napravite arhivu i zatim je raspakirajte npr. u direktorij D:\IposTestKonverzija. Neka ta kopija bude na istom disku kao i originalni direktorij kako bi program i dalje bio otključan.

UPOZORENJE

Obavezno u kopiji vašeg stvarne instalacije obrišite ipos.ini datoteku iz osnovnog direktorija gdje se nalazi knjigovodstvo.exe kako pokrenuti program ne bi gledao u stvarni direktorij na nekom drugom mjestu, a koji je kod mrežne verzije zapisan u datoteci ipos.ini.

Nakon toga u testnom direktoriju pokrenite izvršnu datoteku knjigovodstvo.exe da biste ušli u program.

SAVJET

U poslovnim partnerima testne instalacije promijenite naziv vaše matične firme za koju vodite knjige, npr. ako vam se firma zove „Zagreb promet d.o.o.“ promijenite ga u „TESTIRANJE KONVERZIJE - Zagreb promet d.o.o.“, izađite iz programa i uđite ponovo, pri vrhu ekrana ćete prema nazivu matične firme vidjeti da se nalazite u kopiji instalaciji za testiranje konverzije.

Potrebno je simulirati rad prije osnovne konverzije, osnovnu konverziju, rad nakon osnovne konverzije, prijenos početnih stanja analitika u 2023, redovan hibridni rad u eurima i kunama, završni obračun u 2022., prijenos početnog stanja sintetika u 2023, dodatnu konverziju 2022. godine.

1.2. REZULTATI JEDNOG TESTA KONVERZIJE

Na jednoj testnoj instalaciji sa 20 poslovnih godina sa stvarnim podacima, napravljena je OSNOVNA i DODATNA konverzija, ukupno je u konverziji promjenjeno 6.113.994 polja iz HRK u EUR.

Zatim je u kopiji te instalacije sa kompletnim iznosima u EUR-ima napravljena POVRATNA DODATNA i POVRATNA OSNOVNA konverzija tj. EUR-i su ponovno konvertirani u HRK.

Dakle za usporedbu imamo:

- izvornu instalaciju u HRK
- instalaciju sa svim iznosima konvertiranim u EUR
- instalaciju u HRK koju smo dobili povratnom konverzijom EUR u HRK

POKRENUT JE IZVJEŠTAJ "FINANCIJSKO > IZVJEŠTAJI > BRUTO BILANCA (XML) (GRAF)"

Uspoređen je podatak „Ukupni promet po svim kontima“:

- izvorna instalacija u HRK =374.651.542,35
- instalacija sa napravljenim konverzijama u EUR =49.724.804,87
- instalacija sa povratnim konverzijama EUR u HRK =374.651.542,35

Razlike između izvorne instalacije u HRK i instalacije gdje smo pretvorili HRK u EUR pa opet EUR u HRK nema.

Kada ukupni promet u izvornoj instalaciji u HRK podijelimo sa fiksnim tečajem dobijemo $374.651.542,35 / 7,5345 = \text{EUR } 49.724.804,8775632$ tj. razliku koja je manja od 0,01 kn.

POKRENUT JE IZVJEŠTAJ "ROBNO-MAT. > IZVJEŠTAJI > PROMETI I SALDA KARTICA"

Uspoređen je podatak financijski ulaz za sva skladišta (izvještaj je na 48 stranica) :

- izvorna instalacija u HRK = 22.460.657,66
- instalacija sa napravljenim konverzijama u EUR = 2.981.041,56

Konverzijom HRK u EUR dobijemo $22.460.657,66 / 7,5345 = \text{EUR } 2.981.041,563474683$ tj. identičan iznos od EUR 2.981.041,56.

2. POPIS DOGAĐAJA PO DATUMIMA

1. 20.05.2022. Objavljen Zakon o uvođenju eura (dalje Zakon) kao službene valute u Republici Hrvatskoj, NN 57/22, link [Zakon o uvođenju eura](#)
2. 11.06.2022. Mogućnost dvojnog iskazivanja cijena u programu Ipos u verziji 18.0.5
3. 12.07.2022. Službena potvrda EU o ulasku Hrvatske u Euro zonu
4. 05.09.2022. Obvezno dvojno iskazivanje cijena u kunama i eurima do 31.12.2023.
5. 04.12.2022. Verzija Ipos programa sa automatskom konverzijom i mogućnošću rada u valutama EUR, HRK i kombinirano
6. 00.12.2022. U programu Ipos je potrebno provesti OSNOVNU konverziju podataka iz HRK u EUR za godine ≥ 2023 i skupne podatke.
7. 01.01.2023. Dvojni optjecaj, istodobno korištenje kuna i eura kao sredstva plaćanja
8. 15.01.2023. Korištenje isključivo eura kao sredstva plaćanja
9. 00.00.2023. U programu Ipos je potrebno provesti DODATNU konverziju podataka iz HRK u EUR za godine ≤ 2022 .

3. DVOJNO ISKAZIVANJE CIJENA

Fiksni tečaj konverzije **7,53450 kn** za 1 Euro.

INFO

U glavnoj formi pri vrhu ekrana se nalazi „Brzi kalkulator“ u koji je sada dodan i konverter valuta HRK i EUR, a prema fiksnom tečaju konverzije radi lakše provjere konverzija u razdoblju dvojnih iznosa.

Npr. ako želite konvertirati 100 kuna u eure tada upišete „100“ i slovo „E“ kao EUR, program će izbaciti:
 $100 \text{ HRK} / 7,5345 = 13,2722808414626 \text{ EUR}$.

Ili obratno ako ste upisali eure tada za konverziju u kune pritisnete „H“ kao HRK.

$100 \text{ EUR} * 7,5345 = 753,45 \text{ HRK}$

Broj prikazanih decimala kod kalkulatora regulirate sa Ctrl+strelice gore i dole.

Izračunati iznos možete automatski upisati u bilo koje numeričko polje u programu na način dok ste pozicionirani u njemu pritisnete tipku „K“ kao Kalkulator

3.1. OBVEZE POSLOVNIH SUBJEKATA

Poslovni subjekt dužan je u razdoblju dvojnog iskazivanja iz članka 43. stavka 1. Zakona pri ispostavljanju računa potrošaču dvojno iskazati ukupan iznos na računu uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

U razdoblju dvojnog iskazivanja iz članka 43. stavka 1. Zakona poslodavac je dužan dvojno iskazati ukupan iznos isplaćen radniku na račun na ispravi o isplati plaće, naknadi plaće, otpremnine i drugih materijalnih prava koji se radniku isplaćuju na temelju propisa, kolektivnog ugovora, pravilnika o radu i ugovora o radu uz prikaz fiksnog tečaja konverzije.

Kroz odredbe Zakona o uvođenju eura razlikuje se razdoblje dobrovoljnog te razdoblje obveznoga dvojnog iskazivanja.

Razdoblje dobrovoljnoga dvojnog iskazivanja počinje od stupanja na snagu Zakona o uvođenju eura, odnosno od dana kada bude poznat fiksni tečaj konverzije. Dakle, od tada poslovni subjekti mogu krenuti s dvojnim iskazivanjem jer će znati i fiksni tečaj konverzije, što je podatak bez kojega se ne može ispravno primijeniti pravilo preračunavanja iz Zakona o uvođenju eura.

Obvezno dvojno iskazivanje je razdoblje koje započinje prvog ponedjeljka u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojemu istekne trideset dana od dana donošenja uredbe Vijeća EU u skladu s čl. 140. st. 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije kojom će biti utvrđen fiksni tečaj konverzije i završava protekom 12 mjeseci od dana uvođenja eura. Primjerice, ako navedena uredba Vijeća EU bude donesena u srpnju 2022. godine, rok od 30 dana proteći će u kolovozu i obveza dvojnog iskazivanja nastupit će prvog ponedjeljka u rujnu, tj. **05.09.2022. godine i traje do 31.12.2023.**

Obveza dvojnog iskazivanja odnosi se u prvom redu na odnos s potrošačima u RH. Dakle, ako postoji odnos poslovnog subjekta prema drugom poslovnom subjektu, kreditnoj instituciji, kreditnoj uniji, instituciji za platni promet, instituciji za elektronički novac, pružatelju financijske usluge ili tijelu javne vlasti, odnosno obratno, između takvih pravnih osoba nema obveze dvojnog iskazivanja. To nije zabranjeno, dakle može se dvojno iskazivati i u takvim poslovnim odnosima, ali nije obvezno.

Potrebno je obratiti pažnju da će se u 2022. godini kad je službena valuta HRK dvojni iznos ispisivati u EUR, a u 2023. kad je službena valuta EUR dvojni iznos će se ispisivati u HRK.

Ova zamjenu program radi automatski i korisnik tu ne mora ništa poduzimati.

3.2. MJESTA DVOJNOG ISKAZIVANJA CIJENA U PROGRAMU IPOS

ISPISI VELEPRODAJNIH RAČUNA I PREDRAČUNA (PONUDA)

Prilikom ispisa računa i predračuna ispod ukupnog iznosa u službenoj valuti ispisivat će se fiksni tečaj konverzije u zagradi i dvojni iznos koji se zaokružuje prema trećoj decimali (≥ 5 na gore) npr.

HRK =753,41
(7,53450) EUR =99,99

ISPISI MALOPRODAJNIH RAČUNA (TRAKA TEKST, TRAKA GRAFIČKI, A6, A5 I A4 FORMAT)

U svim formatima maloprodajnih računa je uz iznos službene valute dodan i dvojni iznos sa prikazom fiksnog tečaja.

Radi jednoobraznosti naziv valute na MP računima se od sada prikazuje ispred iznosa. Primjer

HRK =753,41
(7,53450) EUR =99,99

ISPISI CJENIKA U VP

Ako je u cjenik uključena kolona „Prodajna cijena s porezom“ ispod nje će se generirati dvojni iznos prema fiksnom tečaju.

Ako je ispisan devizni cjenik tada se dvojni iznosi neće prikazivati.

ISPISI CJENIKA U MP

Ako je u cjenik uključena kolona „Prodajna cijena s porezom“ ispod nje će se generirati dvojni iznos prema fiksnom tečaju.

ISPISI NALJEPNICA (ETIKETA) SA PODACIMA O CIJENAMA ARTIKALA

Podaci o artiklima se povlače iz:

- veleprodajnih cjenika
- veleprodajnih kalkulacija
- dokumenata robno-materijalnih skladišta
- veleprodajnih računa
- maloprodajnih cjenika
- maloprodajnih kalkulacija
- maloprodajnih prodavaonica
- maloprodajnih računa

Popis svih ključnih riječi koje možete koristiti kod kreiranja naljepnica (etiketa) možete vidjeti na linku [Tekstovi etiketa artikala](#).

Kodovi se nalaze unutar oznaka #kod#, prilikom ispisa etiketa svaki kod će biti zamijenjen sa odgovarajućim podatkom, a za određeni artikl, ostali tekst koji je izvan oznaka kodova ## se ispisuje onako kako je, uključujući i formatiranje teksta.

Oznaka koda #cijena_pc2€# znači da će se umjesto prodajne cijene s porezom u regularnoj valuti, kod ispisa ta cijena zamijeniti sa dvojnomo cijenom prema fiksnom tečaju eura.

Dakle da bi se neka cijena konvertirala u dvojni iznos potrebno je na kraj koda dodati oznaku € (ne mora biti u boji).

U konkretnom primjeru maloprodajna cijena je 1.000,00 kn, a ispisana dvojna cijena je „(7,53450) EUR =132,72“, dakle program ispisuje fiksni tečaj eura, dvojni valutu i iznos u dvojnoj valuti.

Oznaka € se može upotrijebiti i u kombinaciji sa množenjem određenim faktorom na osnovnu cijenu npr. * 0,8 kao smanjenje osnovne cijene u tom slučaju polje može biti kao #cijena_pc2*€#

Dvojni valuta je do 31.12.2022. prikazana u Eurima, a od 1.1.2023 – 31.12.2023 u kunama.

Primjer jedne etikete

Podaci upisani u šifarnik etiketa

Šifra: #sifra# #ean13#

#naziv# (#jedmj#)

VPC: #cijena_pc1#

MPC: #cijena_pc2#

#cijena_pc2€#

Opis: #opis#

Podaci prikazani kod ispisa etiketa

Šifra: 91 1234567890123

Baterija PLT800MB (KOM)

VPC: 800,00

MPC: 1.000,00

(7,53450) EUR =132,72

Opis: Baterija za sve modele Huawei AX

Oznaku eura € možete preko tastature upisati tako da držite tipku Alt i istovremeno na numeričkom dijelu tastature otipkate 0128, tj. Alt+0128.

IZNOSI NA PLATNIM LISTIĆIMA PLAĆA

Na ispisu "ObrDohotka > Izvještaji > Platni listići - Obračunska isprava za isplatu-naknadu plaće" sve vrste pojedinačnih:

- Obustava (članarine, akontacije, krediti ...)
- Naknada (bolovanje fond, materijalni troškovi, regres)
- Isplata (bonovi, gotovina, tekući, knjižica, žiro-račun, zaštićeni račun)

biti će prikazane sa dvojnim iznosima i fiksnim tečajem.

4. POSTAVKE VEZANE ZA PRELAZAK NA EUR-O

Putanja menia u Iposu: **Sistem > Konverzija valute HRK u EUR u svim poljima sa vrijednostima u valuti**

STATUS IZVRŠENE KONVERZIJE IZ HRK U EUR

Ova postavka se mijenja automatski od strane programa u zavisnosti što je korisnik napravio u vezi konverzije u EURO, moguće opcije:

- nije bilo pokretanja konverzije, svi iznosi su u HRK
- pokrenuta Osnovna konverzija je bila NEUSPJEŠNA, iznosi su neispravni
- Osnovna konverzija je USPJEŠNO napravljena, iznosi u 2023. su u EUR, u 2022. u HRK
- pokrenuta Dodatna konverzija je bila NEUSPJEŠNA, iznosi su neispravni
- Dodatna konverzija je USPJEŠNO napravljena, svi iznosi su u EUR

Desno od postavke je broj pokrenutih konverzija, broj može biti i veći od 1, ako su npr. vraćane kune umjesto eura i opet rađena konverzija.

ŠIFRE VALUTA U ŠIFRARNIKU VALUTA

Kako u "Šifrarnici > Pomoćni šifrarnici > Popis valuta" korisnik određuje sve podatke potrebno je programu dati podatak koja je šifra valute HRK i šifra valute EUR. Inicijalno će to pokušati upisati program kod provođenja konverzije na osnovu tekstova hrk, kn, eur pa to treba nakon konverzije provjeriti.

PRIKAZ DVOJNIH IZNOSA U VELEPRODAJI

Korisnik može uključiti/isključiti prikaz dvojnih iznosa kod ispisa predračuna, računa, cjenika u vp, svih ispisa etiketa koje se povlače iz vp kalkulacija, vp robnim dokumenata, vp cjenika, vp računa.

PRIKAZ DVOJNIH IZNOSA U MALOPRODAJI

Korisnik može uključiti/isključiti prikaz dvojnih iznosa kod ispisa računa (A4, A5, A6, traka tekst, traka grafički), cjenika u mp, svih ispisa etiketa koje se povlače iz mp kalkulacija, mp robnim dokumenata, mp cjenika, mp računa.

PRIKAZ DVOJNIH IZNOSA U PLAĆAMA

Korisnik može uključiti/isključiti prikaz dvojnih iznosa na platnom listiću.

OSNOVICA OSNOVNIH SREDSTAVA U ŠIFRARNIKU OSNOVNIH SREDSTAVA JE U EURIMA

Isključiti samo ako ste ručno upisali naknadno kune umjesto eura.

5. SPECIFIČNOSTI I PROBLEMATIKA KONVERZIJE KN U EUR

Kao i mnogo puta do sada država donosi propise u teoriji, a provedivost tih propisa u praksi je nešto sasvim drugo pa tako možemo pronaći upute da podaci u knjigovodstvu **osnovnih sredstava** do 31. prosinca 2022. godine moraju biti iskazani u kunama, a od 1. siječnja 2023. godine u eurima.

Plaća za prosinac 2022. isplaćuje se u siječnju 2023. godine u eurima, zajedno sa svim davanjima. Obrazac JOPPD za plaću za prosinac nosit će oznaku 23xxx s obzirom na to da je isplata plaće u 2023. godini. Svi obrasci JOPPD koji nose oznaku 23xxx predaju se u eurima.

Sva izvješća za prethodnu godinu i prethodne godine dostavljat će se u kunama, a izvješća za godinu u kojoj će euro biti uveden i nadalje, u eurima. „Prijelazne evidencije i izvješća“, primjerice **Obrazac PDV** za prosinac 2022. godine podносит će se u skladu sa zakonskim rokovima u 1. mjesecu 2023. u kunama, jer se odnosi na razdoblje prethodne godine.

Kao što je poznato podaci se u programu Ipos nalaze u 3 nivoa:

1.nivo - nivo programa

Podaci na nivou cijelog programa. Vide se u svim matičnim firmama i godinama. To su podaci općenitog karaktera mogu biti specifični za određenu firmu i godinu, ali su isto tako upotrebljivi za ostale firme i godine.

npr. popis firmi, fizičke osobe, kontni plan, jedinice mjere, tečajne liste, popis zemalja, djelatnosti, načini plaćanja ...

Izmjene koje su načinjene nad podacima prvog nivoa se vide u svim dijelovima programa tj. svim firmama i svim poslovnim godinama.

2. nivo - nivo matične firme

Podaci na nivou jedne firme su zajednički za sve poslovne godine te firme. Podaci tog nivoa nisu dostupni (za pregled, izmjenu, unos, brisanje) u nekoj drugoj firmi. No podatak unesen u jednoj poslovnoj godini vidi se i u drugoj godini te iste matične firme.

npr. poslovne jedinice, klasifikacije robe, popis artikala, osnovnih sredstava i sl.

3. nivo - nivo godine

Podaci koji su dostupni (za pregled, izmjenu, unos, brisanje) samo unutar jedne poslovne godine jedne firme, ne vide se u drugim poslovnim godinama te firme (naravno ni u drugim firmama).

npr. kartice glavne knjige, kartice kupaca, kartice osnovnih sredstava i sl.

Problem je kad država traži da se i nakon uvođenja eura od 1.1.2023. i dalje dostavljaju izvješća i obrasci u kunama za razdoblja do 31.12.2022.

METODA „VREMENSKE TOČKE“

Obzirom da će sve državne institucije, porezna uprava, banke, mirovinsko itd. na dan uvođenja eur-a u svojim informatičkim sustavima automatikom sve konvertirati u novu službenu valutu eur možemo reći da je to trenutak kada će kuna prestati postojati. Svi postojeći krediti, dugovanja po računima, financijski planovi i sl. će se od tog trenutka smatrati kao da su oduvijek bili u eurima.

Zar nije onda za sve najjednostavnije da se od te **vremenske točke** više nikakvi izvještaji ne šalju prema državi u kunama čak i ako se odnose na prošla razdoblja. Puno je jednostavnije pustiti matematičko-informatičkim algoritmima da sve iznose konvertiraju u eure i da više ne miješamo dvije službene valute. Osim toga i to miješanje će ionako trajati godinu dana i nakon toga će kuna ostati samo kao dio povijesti, kao što je bio i dinar.

Ako je država željela „pojednostavniti“ posao tvrtkama da mogu izvještaje za poslovne godine prije eura kreirati u kunama, hvala nije trebalo jer će to samo dodatno zakomplicirati.

RAZMATRANE VARIJANTE

U promišljanjima kako odraditi ovu specifičnu situaciju u knjigovodstvu razmatrane su razne varijante.

Jedna varijanta je bila da se u startu naprave dvije kopije instalacije baze jedna u kunama i druga u eurima (konvertirana sa svim podacima), a da se automatski periodično iz kunske instalacije prebacuju konvertirani podaci u eursku instalaciju.

Zatim varijanta da postoji samo jedna konvertirana eurska instalacija, a da program „zakašnjele“ dokumente datuma do 31.12.2022. kod unosa automatski konvertira u eure, ali i da kod željenog ispisa u kunama radi automatsku suprotnu konverziju.

Varijanta vremenske točke gdje se nikakvi izvještaji ne šalju više prema državi u kunama čak i ako se odnose na prošla razdoblja. Puno je jednostavnije pustiti informatičkim algoritmima da sve iznose konvertiraju u eure i da više ne miješamo dvije službene valute. Osim toga i to miješanje će ionako trajati godinu dana i nakon toga će kuna ostati samo kao dio povijesti, kao što je bio i dinar.

Ova metoda bi za sve subjekte bila krajnje jednostavna jer bi se na 31.12.2022. samo pokrenuo postupak konverzije SVEGA i svi prošli i budući dokumenti bi se tretirali kao da su u eurima., bez obzira na koje se razdoblje odnose, kuna se više nigdje ne bi niti spominjala. Nažalost, ova metoda je samo jedna lijepa želja jer nije u skladu sa tekućim zakonom o uvođenju eura.

Zatim hibridne varijante gdje bi baza u jednom trenutku imala dio podataka u kunama, a dio u eurima (konvertiranih iz kuna). Ovo može biti dosta nezgodna situacija kada su pomiješane dvije valute jer se ne nalazi svi podaci vezani za jednu poslovnu godinu samo u datotekama u direktoriju Godina2022., npr. podaci o plaćama se nalaze u grupi Skupni podaci za partnera, a dio podataka je na nivou programa.

I još niz podvarijanti kombinacija gornjih varijanti.

Trebalo je svakako izbjeći izmjene u izvještajima (1000+) jer svaka izmjena nosi i svoje rizike grešaka.

Zatim je bilo bitno izbjeći više aktualnih instalacija (kunska i eurska) u kojima bi se istovremeno unosili podaci i povremeno automatski usklađivali, to bi bilo prekomplikirano za neke korisnike.

Na kraju je odabrana hibridna varijanta sa konverzijom u dva koraka.

NAPOMENA

U programu Ipos korisnici će sami moći automatski preko posebne rutine konvertirati u eure iznose unutar programa koji predstavljaju kune, a prema zadanom fiksnom tečaju.

Navedena rutina će u programu biti dostupna najmanje mjesec dana prije službenog uvođenja eura 1.1.2023. kako bi se korisnici na vrijeme mogli pripremiti za konverziju i/ili isprobati kako konverzija funkcionira.

6. PROVOĐENJE KONVERZIJE KN-EUR

U prvom koraku (**osnovna konverzija**) iz HRK u EUR konvertiranje svih iznosa na nivou programa, matičnih firmi, postavke i poslovne godine 2023. (i kasnije godine ako su upisane). U HRK ostaju iznosi u svim poslovnim godinama 2022. i ranijima.

Između prvog i drugog koraka je istovremeni rad u HRK i EUR.

U drugom koraku (**dodatna konverzija**) iz HRK u EUR konvertiraju se podaci u poslovnim godinama 2022. i ranijima kako bismo u cijeloj bazi imali jedinstvenu valutu radi jednostavnijeg uspoređivanja povijesnih podataka.

6.1. VREMENSKI TOK RADNJI KONVERZIJE

UPOZORENJE

Vremenski raspored radnji konverzija i prijenosa početnih stanja (osnovne konverzije, prijenos početnih stanja analitika, dodatne konverzije, prijenos početnih stanja sintetike) može biti različit kod pojedinih korisnika. Može se dogoditi da netko napravi dio prijenosa analitika PRIJE osnovne konverzije, dio NAKON osnovne konverzije i dr. kombinacije.

Prije redovnog rada u EUR u 2023. godini **OBAVEZNO** morate napraviti **OSNOVNU KONVERZIJU** jer bi se konverzijom upisani iznosi u eurima duplo konvertirali, a i radi podešavanja postavki za euro.

Radi takvih situacija program će kod svakog prijenosa početnog stanja iz 2022. u 2023. gledati u kojem statusu konverzije su podaci u programu, mogući statusi koje možete vidjeti u postavkama grupa Sistem:

- Nije bilo pokretanja konverzije, svi iznosi su u HRK
- OSNOVNA konverzija je **USPJEŠNO** napravljena, podaci u 2023. su u EUR, u 2022. u HRK
- DODATNA konverzija je **USPJEŠNO** napravljena, svi podaci su u EUR

Ako nije bilo pokretanja konverzije program će prenositi početna stanja iz HRK u 2022. u HRK u 2023.

Ako je napravljena **Osnovna konverzija** program će prenositi početna stanja iz HRK u 2022. u EUR u 2023. tj. konvertirati će HRK u EUR automatski.

Ako je napravljena **Dodatna konverzija** program će početna stanja prenositi iz EUR u 2022. u EUR u 2023.

VREMENSKI TOK

1. REDOVAN RAD PRIJE KONVERZIJE

Nikakva konverzija još nije napravljena i radi se normalno u kunama u svim dijelovima programa Ipos, to je situacija u kojoj smo kalendarski negdje u 2022. godini.

2. KOPIJA KUNSKA INSTALACIJE

Prije pokretanja OSNOVNE konverzije HRK-EUR radi se kopija instalacije Iposa koja je u kunama. Najpraktičnije je negdje na disku otvoriti novi direktorij npr. „D:\Ipos HRK“ i u njega kopirati direktorij Ipos knjigovodstvo. Korisnici koji imaju mrežnu verziju trebaju deinstalirati NexusDbServer prije kopiranja, nakon kopiranja u kopiji obrisati datoteku ipos.ini jer putanja u njoj ukazuje na redovnu instalaciju u originalnom direktoriju. Naravno možete koristiti i Arhiviranje unutar Ipos, u tom slučaju kod kopiranja arhive potrebno ju je raspakirati.

3. OSNOVNA KONVERZIJA 2023.

Kalendarski negdje oko 31.12.2022, pokrećemo **Osnovnu konverziju** HRK-EUR u programu Ipos: postavke vezane za eur, razni šifrnici, skupni podaci za program, skupni podaci za matičnu firmu,

podaci poslovnih godina 2023. i kasnijih (ako su otvorene).

(dakle sve **OSIM** poslovnih godina 2022. i ranijih koje su ostavljene u kunama jer će se dodatni unos u 2022. obavljati u kunama).

4. PRIJENOS POČETNIH STANJA ANALITIKA U 2023.

U poslovnoj godini 2023. pokrećemo automatski prijenos (donos) pojedinačnih početnih stanja analitika iz 2022. godine. Ovo je neophodno jer u analitikama počinjemo raditi već od 1.1.2023.

5. REDOVAN RAD U EUR-IMA U 2023. I HRK U 2022.

Nakon 1.1.2023. redovan rad u Iposu u 2023. poslovnoj godini, sve se radi u valuti eur, dok se i dalje u kunama unose zaostali dokumenti za 2022. godinu i završni obračun za 2022.

6. ZAVRŠNI OBRAČUN 2022.

Svi zaostali dokumenti su uneseni u 2022. godini i napravljen je završni obračun za 2022. poslovnu godinu u kunama.

7. PRIJENOS POČETNOG STANJA SINTETIKA U 2023.

U poslovnoj godini 2023. pokrećemo automatski prijenos (donos) početnog stanja glavne knjige iz 2022. godine.

8. KOPIJA INSTALACIJE HRK-EUR

Prije nego napravimo Dodatnu konverziju za poslovne godine 2022. i ranije, napravimo dodatnu kopiju direktorija Ipos knjigovodstvo, ne samo kao sigurnosne kopije nego i radi toga da imamo podatke u kunama za 2022. i ranije. Npr. u direktorij „D:\Ipos HRK-EUR“

9. DODATNA KONVERZIJA 2022.

Napravljena je **Dodatna konverzija** HRK-EUR za poslovne godine 2022. i ranije (za sve matične firme).

10. CIJELA INSTALACIJA IPOSA JE U EUR

Svi podaci u Ipos bazi koji su do sada sadržavali iznose/cijene u valuti kuni od sada su u eurima. Povijesne kunske izvještaje možemo ispisivati iz arhivske KUNSKE kopije.

6.2. OSVRT NA VRIJEME KADA MOŽEMO NAPRAVITI KONVERZIJU

Iako je logično da OSNOVNU konverziju napravite negdje krajem 2022. godine nema nikakvih zapreka da je napravite i u 2023. godini, zapravo tehnički je moguće da je napravite bilo kada u 2022. ili 2023. godini.

Bitno je znati da se OSNOVNOM konverzijom konvertiraju iznosi u poslovnim godinama $\geq 2023.$, skupni podaci za program i skupni podaci za matične firme, ne mijenjaju se podaci u poslovnim godinama $\leq 2022.$

OSNOVNU konverziju možete napraviti prije, poslije ili unutar prijenosa analitika iz 2022. u 2023. jer će program u zavisnosti da li je osnovna konverzija napravljena ili ne automatski kod prijenosa raditi konverziju početnih stanja analitika HRK u EUR.

Moguće je dakle i da dio analitika prebacite prije OSNOVNE konverzije, a dio nakon konverzije.

Nakon napravljene samo OSNOVNE konverzije u kojoj su u postavkama promjenjeni i podaci o službenoj valuti (eur, cent) program će kada se prebacimo u 2022. privremeno postaviti staru valutu (hrk, lipe) jer su u 2022. iznosi i dalje u kunama.

Isto tako u mrežnoj verziji jedan korisnik može raditi u 2023., a drugi u 2022. godini.

Ako OSNOVNU konverziju radite u kalendarskoj 2023. godini tada je bitno znati da prije nje ne možete upisivati nikakve iznose u poslovnim godinama ≥ 2023 . jer biste tada upisane iznose u eurima naknadnom OSNOVNOM konverzijom duplo konvertirali u eure.

6.3. NAČIN ZAOKRUŽIVANJA EUR VRIJEDNOSTI KOD KONVERZIJE

Zbog složenog povezivanja podataka u više nivoa u bazi podataka konvertirani podaci se nisu zaokruživali na dvije decimale nego na 6 ili više. Npr. Fina eRačuni se prikazuju na 8 decimala iz sličnih razloga.

Jedino tako je bilo moguće osigurati da npr. pojedina knjiženja sa puno stavaka budu u ravnoteži, a da istodobno zbroj stotina ili tisuća knjiženja odgovara ukupnom prometu.

To je bio jedini način da se reverzibilnom konverzijom mogu iz eura opet dobiti kune sa istim iznosima, da su se iznosi zaokruživali to ne bi bilo moguće.

Međutim, zbog takvog zaokruživanja su npr. u VP i MP cjenicima cijene koje su prije možda bile zaokružene na 2 decimale sada sa 6 decimala.

U programu od ver. 18.0.15 postoji mogućnost jednostavnog automatskog zaokruživanja VP i MP cijena u veleprodajnim i maloprodajnim cjenicima za više artikala istovremeno.

U toj verziji je dodana i mogućnost automatskog povećanja/smanjenja MP cijena u klasičnoj maloprodaji.

U prozoru [Maloprodaja > Maloprodaja > Cjenici artikala i usluga](#) tj. [Fakturiranje > Fakturiranje u veleprodaji > Cjenici artikala i usluga](#) je preko tipke [Povećanje](#) dodana mogućnost automatskog povećanja / smanjenja / zaokruživanja cijene.

Povećanje/smanjenje/zaokruživanje se provodi množenjem svih cijena sa željenim koeficijentom.

Opcija se može iskoristiti i samo za jednostavno zaokruživanje cijena na način da koeficijent povećanja/smanjenja stavite na 1,000 i odredite broj decimala.

Broj decimala može biti 0, 1, 2, 3, 4, 5 i 6. Nula decimala znači da će cijena biti zaokružena na 1 eur, jedna decimala znači da će cijena će biti zaokružena na 10 centi itd.

Primjer cijene 1.2345,67891 eur

0 dec = 1.2345,00 eur

1 dec = 1.2345,70 eur

2 dec = 1.2345,68 eur

3 dec = 1.2345,679 eur

4 dec = 1.2345,6789 eur

U veleprodajnim cjenicima se automatsko povećanje/smanjenje/zaokruživanje cijena provodi direktnom promjenom u cijene u cjeniku, međutim u klasičnoj maloprodaji je to moguće jedino preko skladišne primke.

U klasičnoj maloprodaji program će kod automatske promjene/zaokruživanja cijena za sve artikle nad kojima se provodi promjena kreirati novu skladišnu primku i upisati sve promjenjene/zakružene cijene te će na kraju upozoriti da je potrebno napraviti i [Maloprodaja > Skladišni dokumenti > C. Zapisnik o promjeni cijena](#), preko tipke [Automatski unos](#).

6.4. SPECIFIČNOSTI UNOSA KUNSKIH IZNOSA U 2022. GODINI NAKON KONVERZIJE

Kako će se određeno vrijeme istodobno unositi redovni dokumenti u 2023. poslovnoj godini u eurima i dokumenti u kunama u poslovnoj godini 2022., uključujući i interne dokumente vezano za završne obračune

i dr. osvrnut ćemo se na karakteristične situacije u pojedinim analitikama jer ipak radimo u hibridnom/miješanom sistemu kuna i eura.

OPĆENITO

Obratiti pažnju da svi grafikoni, izvještaji, korisnički izvještaji glavne knjige, korisnički izvještaji fakturiranja u veleprodaji koji prikazuju usporedno stanje tekuće 2023. poslovne godine sa 2022. i ranijim godinama nisu mjerodavni dok se ne napravi DODATNA konverzija hrk-eur godina 2022. i ranijih, jer su iznosi u različitim valutama.

GLAVNA KNJIGA

Unosit će se zaostala knjiženja, prijenosi temeljnica iz analitika, završni obračun. Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

U "Financijsko > Financijsko knjigovodstvo > Knjiženje dnevnika glavne knjige" je dodana rutina (ver 18.0.11) za konverziju iznosa svih stavaka tekućeg knjiženja prema odabranoj valuti i fiksnom tečaju 7,53450, tipka "Konvert". Može se odabrati EUR>HRK ili HRK>EUR.

Ova rutina će biti od koristi u situacijama kada radimo u 2023. godini u eurima, a određeni poslovni događaj je potrebno unijeti u glavnu knjigu 2022. u kunama. U tom slučaju se knjiženje u 2022. može upisati u eurima i automatski konvertirati u kune, kao što je npr. slučaj sa plaćom za 12. mjesec koja se obračunava u siječnju.

SALDAKONTI KUPACA I DOBAVLJAČA

Zaostali dokumenti, zatvaranja, prijenosi u glavnu knjigu. Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

BLAGAJNA, PUTNI NALOZI, LOKO VOŽNJA

Kod unosa putnih naloga, šifarnik **Blagajna > Putni nalozi > Šifarnik prijevoznih sredstava** je na nivou programa tj. zajednički za sve matične firme i poslovne godine. **Podatak o cijeni npr. kilometra vožnje privatnim automobilom korisnik treba ručno korigirati u ispravnoj valuti.**

PDV EVIDENCIJE

Knjige UR-a, IR-a i PDV su u zadnjih desetak godina najviše mijenjane, međutim manje više su to podaci nivoa poslovne godine. PDV za 12/2022 će biti napravljen u poslovnoj godini 2022. u kunama. Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

FAKURIRANJE U VELEPRODAJI

Cjenici u veleprodaji su na nivou matične firme i zajednički su za sve poslovne godine, kod pokretanja OSNOVNE konverzije HRK-EUR sve će se cijene konvertirati u eure, osim deviznih cjenika koje je korisnik (u prozoru za konverziju) posebno označio da se ne konvertiraju.

Nakon što se izvrši **osnovna konverzija** oko 31.12.2022. ako trebate izdavati račune u veleprodaji u 2022. godini obratite pažnju da su cijene u domaćoj valuti u cjenicima u **eurima**. Ako imate potrebe za većim brojem takvih računa možete npr. regularan cjenik u eurima kopirati u privremeni novi i onda ga pomnožiti fiksnim tečajem 7,53450 da ga pretvorite u kune.

NAPOMENA

Nakon OSNOVNE konverzije iznosi u dokumentima u poslovnim godinama $\leq 2022.$ su ostali u kunama, ali su se kod OSNOVNE konverzije sve postavke i šifrnici prilagodili radu sa EUR-ima od 1.1.2023. uključujući i oznaku domaće valute koja je postavljena kao eur, ct, EUR.

Zbog toga će program kod ulaska u 2022. i ranije godine, ako je napravljena OSNOVNA konverzija privremeno promijeniti podatke za domaću valutu u kn, lp, HRK kako bi se valuta ispravno prikazivala na ispisima računa i predračuna u godinama $\leq 2022.$

Prelaskom u 2023. poslovnu godinu ponovo će se postaviti eur, ct, EUR.

U mrežnoj verziji programa ova promjena će automatski vrijediti za svakog korisnika posebno u programu u zavisnosti da li je neki korisnik u $\leq 2022.$ ili u $> 2023.$ poslovnoj godini.

DODATNO U VEZI DEVIZNIH PREDRAČUNA I RAČUNA

Sve cijene i iznosi u predračunima i računima su zapisane u domaćoj valuti, trenutno hrk.

Ako je npr. račun označen kao devizni dokument tada je za njega upisana tečajna lista, valuta i datum tečaja. Kod ispisa deviznog računa kune se automatski preračunavaju u zadanu valutu prema datumu i odabranoj tečajnoj listi.

Sve račune možemo podijeliti u tri skupine:

- račun u valuti hrk (trenutna domaća valuta)
- račun u valuti eur (buduća domaća valuta)
- račun u valuti različitoj od hrk i eur

Kako su svi iznosi u računima zapisani u hrk, svi ti iznosi će se konvertirati u eur prema fiksnom tečaju.

Dodatno svi računi koji su označeni kao devizni će se u devize preračunavati prema tečajnici u kojoj su hrk konvertirane u eur prema fiksnom tečaju.

Primjer 1 - devizni račun u EUR**PRIJE KONVERZIJE**

Iznos računa 200 EUR (interno zapisano kao 1500 HRK)

Devizni račun u EUR prema tečaju na određeni dan 1 EUR = 7,500000 HRK

NAKON KONVERZIJE prema fiksnom tečaju 7,53450 HRK

Iznos računa 200 EUR (interno zapisano kao 199,084212621939 EUR)

Račun u EUR prema tečaju na određeni dan 1 EUR = 0,995421063109695 EUR

Primjer 2 - devizni račun u USD**PRIJE KONVERZIJE**

Devizni račun u USD prema tečaju na određeni dan 1 USD = 6,900000 HRK

Iznos računa 200 USD (interno zapisano kao 1380 HRK)

NAKON KONVERZIJE prema fiksnom tečaju 7,53450 HRK

Iznos računa 200 USD (interno zapisano kao 199,084212621939 EUR)

Račun u USD prema tečaju na određeni dan 1 EUR = 0,995421063109695 EUR

Dakle da bi stvar univerzalno funkcionirala konvertirane su i interno zapisane kune u računima i kune u tečajnoj listi.

Kada bi se devizne račune izuzelo od konverzije pokazivali bi pogrešne iznose jer u tečajnim listama nakon konverzije više neće biti kune nego euri za prikaz vrijednosti tečaja ostalih valuta.

Specifična je situacija gdje bivši devizni račun u eur, a sada domaći račun u eur isto ima preračunavanje 1 eur = x eur jer će jedino tako taj račun u eurima kod ispisa imati isti iznos eura i prije i poslije konverzije.

Da bi sve bilo jasnije potrebno je napraviti simulaciju kompletne konverzije na svojim podacima.

ROBNO KNJIGOVODSTVO VP

Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

PROIZVODNJA

Šifrnar [Proizvodnja](#) > [Šifrnarici](#) > [Šifrnar resursa](#) je na nivou matične firme i zajednički za sve poslovne godine.

Ako trebate nakon konverzije HRK-EUR koristiti taj šifrnar u 2022. poslovnoj godini obratite pažnju da je podatak cijena bruto sata proizvodnje u eurima i trebate je ručno korigirati.

Šifrnar [Proizvodnja](#) > [Normativi](#) > [Normativ troškova konverzije](#) je na nivou matične firme i zajednički za sve poslovne godine.

Ako trebate nakon konverzije HRK-EUR koristiti taj šifrnar u 2022. poslovnoj godini obratite pažnju da je podatak fiksni iznos troška konverzije u eurima i trebate ga ručno korigirati.

PC BLAGAJNA

Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

Za prikaz valute na ispisu MP računa (A4, A5, A6, traka tekst, traka grafički) prikazivat će se valuta po istom sistemu kao kod VP računa tj. HRK u <=2022. i EUR u >=2023. poslovnoj godini.

MALOPRODAJA

Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

OSNOVNA SREDSTVA

Ako u šifrnariku [OsSredstva](#) > [Šifrnarici](#) > [Popis osnovnih sredstava](#), koji je na nivou matične firme, imate unos sredstva kod kojeg ste u polju „Osnovica za amortizaciju“ upisali fiksni iznos osnovice tada ćete u 2022. ručno morati taj iznos korigirati iz eura u kune jer je kod konverzije promjenjen u eure.

INFORMACIJA

Korisnici ovo polje znaju pogrešno upotrebljavati, a zapravo ga rijetki trebaju.

Ako je u ovo polje upisan iznos onda ste programu naložili da uvijek uzima tu osnovicu za amortizaciju bez obzira na sve iznose početnog stanja, ulaza, izlaza i dr.

Ovo polje se koristi samo u specifičnim situacijama kod sredstava koje uvijek imaju fiksni iznos osnovice, npr. zemljišta.

Pokazalo se da jedan broj korisnika pogrešno upotrebljava to polje pa je u podverziji 18.0.17 napravljena dodatna rutina kako bi im se olakšao posao.

OPIS DODATNE RUTINE

Nakon napravljene Osnovne konverzije, kod obračuna amortizacije u 2022. godini i ranijima, program će ako je upisana osnovica za amortizaciju direktno u šifrniku osnovnih sredstava automatski kod obračuna amortizacije iznos eura privremeno konvertirati natrag u kune i uzimati će tu kunsku osnovicu.

Ako se nalazite u 2023. godini program će kao osnovicu uzimati upisane eure.

Ova izmjena nema utjecaja ako nije napravljena nikakva konverzija (sve je u HRK) ili ako je napravljena Dodatna konverzija (sve je u EUR2).

Dodatno, ako su neki korisnici u međuvremenu osnovice u eurima preračunali i upisali u kunama tada ovu rutinu mogu i isključiti u postavkama grupa Sistem.

Kao i do sada UVIJEK prije Obračuna amortizacije s knjiženjem napravite Simulaciju obračuna amortizacije bez knjiženja.

OBRAČUN PLAĆA I KADROVSKA

U plaćama nema poslovnih godina, to su podaci nivoa partnera i zajednički podaci na nivou programa. Plaća koja se napravi PRIJE osnovne konverzije (datumski do 31.12.2022.) unosi se u kunama, a nakon konverzije (datumski od 1.1.2023.) u eurima. To je u skladu sa Zakonom o uvođenju eura gdje svi JOPPD-ovi kojima šifra počinje sa 23 tj. koje se isplaćuju u 2023. godini zakonski se isplaćuju u eurima.

Npr. "ObrDohotka > Šifrnici > Porez na dohodak" sa svojim razredima je na nivou programa, "Kadrovska > Kadrovska evidencija > Djelatnici" su na nivou matične firme, sadrže polje iznosa zaštićenog računa itd.

UPOZORENJE

Nakon što se napravi konverzija HRK-EUR svi podaci u plaćama će biti u eurima, ako se želi vidjeti neki povijesni podatak u kunama to je moguće samo u KUNSKOJ kopiji instalacije koja se napravi prije konverzije.

Ako se npr. napravi konverzija 15.12.2022. u periodu do 31.12.2022. više se ne može raditi obračun plaće u kunama jer su svi podaci i postavke konvertirani u eure.

Da podsjetimo, korisnik može napraviti koliko želi kopija programa čak i na drugom računalu, svaku takvu kopiju se ne mora otključavati, može se normalno pokrenuti, pregledavati i ispisivati sve podatke bez ograničenja, ograničen je jedino unos novih podataka.

OBRTNICI

Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

POMOĆNI PROGRAMI I DR.

NADZORNE KNJIGE

Svi iznosi u valuti se nalaze u datotekama na nivou poslovne godine.

TEČAJNE LISTE

Šifrnici > Osnovni šifrnici > Tečajne liste su na nivou programa što znači da će sve tečajne liste tj. iznosi tečajeve biti konvertirani iz kuna u eure.

HUBOVI

Svim upisanim hubovima iznosi će se konvertirati u eure.

POSTAVKE

Kod konverzije HRK-EUR promjenit će se inicijalna valuta plaćanja kod hubova EUR. Oznaka modela plaćanja ostaje HR.

Isto tako promjenit će se oznaka domaće valute „eur“, „ct“, „EUR“.

Ovo ne bi trebalo predstavljati nikakav problem ako se konverzija napravi krajem 2022. godine jer se od 1.1.2023. ionako za plaćanje koristi EUR.

POVRATNA NAKNADA ZA BOCE

Povratna naknada od 0,50 kn po boci koja se iskazuje na računima će kod konverzije biti preračunata u eure $0,5 \text{ kn} / 7,5345 \text{ eur} = 0,066361404207313 \text{ eur} = 0,07 \text{ eur}$, osim ako se u međuvremenu nekim propisom ne odredi drugačiji iznos povratne naknade.

OBRAČUN KAMATA

Pomoćni pr. > Obračun kamata > Obračun kamata je na nivou matične firme i iznosi će biti konvertirani HRK-EUR.

7. AUTOMATSKA POČETNA STANJA U 2023. GODINI

GLAVNA KNJIGA

Kada radimo **Financijsko > Kraj godine > Automatski prijenos početnog salda** u 2023. godini program prilikom prijenosa provjerava u kojem je statusu konverzija HRK EUR, ako je izvršena samo Osnovna konverzija tj. skupni podaci, skupni za partnera, godine $\geq$ 2023. tada će se za svako polje koje sadrži iznos u valuti raditi konverzija u EUR po fiksnom tečaju.

SALDAKONTI KUPACA

Kada radimo **Kupci > Dokumenti > Automatsko početno stanje** u 2023. godini program prilikom prijenosa provjerava u kojem je statusu konverzija HRK EUR, ako je izvršena samo Osnovna konverzija tj. skupni podaci, skupni za partnera, godine $\geq$ 2023. tada će se za svako polje koje sadrži iznos u valuti raditi konverzija u EUR po fiksnom tečaju.

Kod upisa početnog stanja sa opcijom skraćenog prijenosa gdje se dokumenti prenose u novu godinu samo sa svojim nezatvorenim iznosima, izvorni iznos dokumenta se informativno upisuje u opis knjiženja dokumenta tekstualno.

Ako Osnovnu konverziju napravite nakon prijenosa početnog stanja iz 2022. u 2023. izvorni iznos u opisu knjiženja će ostati u kunama jer rutina za konverziju mijenja samo numerička polja baze.

SALDAKONTI DOBAVLJAČA

Pokretanjem **Dobavljači > Dokumenti > Automatsko početno stanje** u 2023. godini program prilikom prijenosa provjerava u kojem je statusu konverzija HRK EUR, ako je izvršena samo Osnovna konverzija tj. skupni podaci, skupni za partnera, godine $\geq$ 2023. tada će se za svako polje koje sadrži iznos u valuti raditi konverzija u EUR po fiksnom tečaju.

Kod upisa početnog stanja sa opcijom skraćenog prijenosa gdje se dokumenti prenose u novu godinu samo sa svojim nezatvorenim iznosima, izvorni iznos dokumenta se informativno upisuje u opis knjiženja dokumenta tekstualno.

Ako Osnovnu konverziju napravite nakon prijenosa početnog stanja iz 2022. u 2023. izvorni iznos u opisu knjiženja će ostati u kunama jer rutina za konverziju mijenja samo numerička polja baze.

BLAGAJNIČKO POSLOVANJE

Ručno se upisuje iznos PS.

POREZNE EVIDENCIJE

Pokretanjem **PDV > Početni saldo > Donos neplaćenih R-2 Rn iz prošle godine (izdani RN)** ili **PDV > Početni saldo > Donos svih neplaćenih ulaznih i izlaznih Rn iz prošle godine (naplaćeni RN)** program će ako smo u 2023. godini i ako smo do sada napravili Osnovnu konverziju konvertirati HRK u EUR prema fiksnom tečaju.

FAKTURIRANJE

Pokretanjem [Fakturiranje](#) > [Početni saldo](#) > [Donos aktivnih predračuna iz prošle godine](#) program će ako smo u 2023. godini i ako smo do sada napravili Osnovnu konverziju konvertirati HRK u EUR prema fiksnom tečaju.

ROBNO-MATERIJALNO

Pokretanjem [Robno-mat.](#) > [Automatska stanja](#) > [Automatsko početno stanje](#) program će ako smo u 2023. godini i ako smo do sada napravili Osnovnu konverziju konvertirati HRK u EUR prema fiksnom tečaju.

Obzirom da cijene nekih artikala mogu biti npr. 0,05 kn konverzijom u eur na dvije decimale dobivali bismo cijenu 0,00, a takvi artikli imaju velike količine npr. 100.000 kom pa to više ne bi bio zanemariv iznos za otpis.

Konverzijom HRK u EUR program će upisivati cijene zaokružene na 6 decimala, to je ujedno i maksimalni broj decimala koji se ručno može upisati u neki skladišni dokument.

PROIZVODNJA

Pokretanjem [Proizvodnja](#) > [Radni nalozi](#) > [Automatsko početno stanje proizvodnje](#) program će ako smo u 2023. godini i ako smo do sada napravili Osnovnu konverziju konvertirati HRK u EUR prema fiksnom tečaju.

Program će upisivati sve Radne naloge u pripremi i otvorene naloge kao i upisivanje početnog salda obračuna radnih naloga sa eventualnom konverzijom HRK EUR.

PC BLAGAJNA

Nema podataka za početno stanje.

MALOPRODAJA

Pokretanjem [Maloprodaja](#) > [Automatska stanja](#) > [Automatsko početno stanje](#) program će ako smo u 2023. godini i ako smo do sada napravili Osnovnu konverziju konvertirati HRK u EUR prema fiksnom tečaju.

Obzirom da cijene nekih artikala mogu biti npr. 0,05 kn konverzijom u eur na dvije decimale dobivali bismo cijenu 0,00, a takvi artikli imaju velike količine npr. 100.000 kom pa to više ne bi bio zanemariv iznos za otpis.

Konverzijom HRK u EUR program će upisivati cijene zaokružene na 6 decimala, to je ujedno i maksimalni broj decimala koji se ručno može upisati u neki skladišni dokument.

OSNOVNA SREDSTVA

Pokretanjem [OsSredstva](#) > [Dokumenti](#) > [Automatsko početno stanje](#) program će ako smo u 2023. godini i ako smo do sada napravili Osnovnu konverziju konvertirati HRK u EUR prema fiksnom tečaju.

PLAĆE

Nema podataka za početno stanje, svi su podaci nivoa partnera ili programa.

KADROVSKA

Nema podataka za početno stanje.

OBRTNICI

Nema podataka za početno stanje.

8. POSTUPAK RADA KOD KONVERZIJA

Prvo je potrebno odabrati akciju koja će se izvršiti nad podacima:

- simulacija
- konverzija
- povratna konverziju

Nakon toga odabrati tip konverzije podataka, tj. nad kojim podacima će se izvršiti akcija:

- OSNOVNA godine ≥ 2023 . + skupni podaci programa, partnera i postavke
- DODATNA godine ≤ 2022 .

Konverzija iznosa HRK-EUR ✕

Status konverzije: Nije bilo pokretanja konverzije, svi iznosi su u HRK

Odabir akcije

SIMULACIJA konverzije HRK u EUR

KONVERZIJA HRK u EUR

POVRATNA konverzija EUR u HRK

Odabir konverzije (podataka)

OSNOVNA konverzija HRK u EUR godine ≥ 2023

DODATNA konverzija HRK u EUR godine ≤ 2022

UPOZORENJE

Kod pokretanja ove akcije svi ostali prozori moraju biti zatvoreni. Isto tako svi korisnici na mreži moraju zatvoriti program. >>> Za detaljnije upute pritisni F1 <<<

**OBAVEZNO PRIJE KONVERZIJE
NAPRAVITI ARHIVU PODATAKA**

Tečaj konverzije 1 EUR = 7,5345 HRK

Popis VP cjenika izuzetih od konverzije

Upisuju se šifre cjenika odvojenih zarezom npr. 10, 21, 27

Simulacija-osnovna
 Prekid
 Izlaz

8.1. MOGUĆE AKCIJE

NAPOMENA

Važna vam je samo druga akcija „KONVERZIJA HRK u EUR“, dok prvu akciju „SIMULACIJA konverzije“ i treću „POVRATNA konverzija“ možete i zanemariti.

1. SIMULACIJA KONVERZIJE HRK U EUR

Simulacijom se prolaze sve datoteke i polja kao kod prave konverzije, dijele se iznosi sa fiksnim tečajem, ali se umjesto spremanja podataka Post poziva Cancel za odustajanje.

Simulacija će trajati slično kao konverzija.

Simulacija nam može poslužiti recimo psihološki kao vježba prije prave konverzije i radi dodatne provjere jer simulacija prolazi kroz sva polja kao i prava konverzija i radi isto tako izračunavanja, jedino NE UPISUJE PODATKE u bazu.

2. KONVERZIJA HRK U EUR

Pronalaze se sve datoteke i polja sa iznosima koji se dijele sa fiksnim tečajem i upisuju se novi iznosi u bazu. Istodobno se kao domaća valuta upisuje EUR i cent.

Prije pokretanja konverzije odabiremo tip konverzije prema podacima, prvo je potrebno napraviti osnovnu konverziju za godine 2023. i kasnije, a nakon završnog obračuna, radimo dodatnu konverziju za godine 2022. i ranije.

3. POVRATNA KONVERZIJA EUR U HRK

Obrnuti proces od konverzije gdje se svi iznosi množe sa fiksnim tečajem eura da bismo dobili kune. Obzirom da se prethodno konvertirani podaci ne zaokružuju u bazi kako bi se postigla što veća točnost kod množenja malih cijena sa velikim količinama novi podaci se spremaju sa 6 i više decimala, a to znači da se više ne mogu dobiti cijene i iznosi kunama sa istim decimalama iza druge decimale.

UPOZORENJE

Povratnu konverziju nemojte gledati kao način kako da vratite neuspjelu osnovnu ili dodatnu konverziju jer u slučaju neuspjele/djelomične konverzije bit će pomiješani podaci u kunama i eurima i tada morate i možete jedino vratiti kopiju direktorija koju ste neposredno prije toga napravili.

Vraćanje kopije savjetujemo i ako ste iz nekog razloga zabunom napravili konverziju.

INFO

Povratnu konverziju možete npr. koristiti da na nekoj kopiji podataka napravite povratnu konverziju u kune, svatko će naći neki dobar razlog zašto bi to htio.

Povratnu konverziju možete napraviti i nakon dužeg vremena nakon što ste napravili redovne konverzije.

8.2. TIPOVI KONVERZIJA PREMA PODACIMA

Istodobno sa odabirom akcije (simulacija, konverzija, povratna konverzija) odabiremo i tip konverzije prema podacima.

1. OSNOVNA KONVERZIJA HRK U EUR GODINE $\geq$ 2023

Osnovnu konverziju možemo pokrenuti samo ako do sada nismo pokretali konverzije tj. ako su svi iznosi u kunama.

Kod osnovne konverzije konvertirat će se iznosi iz HRK u EUR u:

- zajedničkim podacima za cijeli program
- zajedničkim podacima za sve matične firme
- poslovnim godinama 2023. i kasnijima (ako su otvorene)
- postavkama vezanim uz prikaz valuta (hubovi, domaća valuta, oznake eur, cent, iznos povratne naknade za boce itd.)

Radi same konverzije je nebitno je da li smo prije toga otvorili poslovnu godinu 2023. ili ne, ako jesmo podaci u njoj će se konvertirati u eure, ako nismo onda će se konvertirati samo skupni za program i matične firme te postavke.

2. DODATNA KONVERZIJA HRK U EUR GODINE <=2022

Dodatnu konverziju možemo pokrenuti samo ako smo uspješno napravili osnovnu konverziju.

Kod dodatne konverzije konvertirat će se iznosi iz HRK u EUR u:

- poslovnim godinama 2022. i ranijima

8.3. OZNAKA STATUSA KONVERZIJE U PROGRAMU

U glavnoj formi pri vrhu prozora desno od tekućeg datuma uvijek će biti vidljiva oznaka statusa konverzije.

- **HRK**
Oznaka da su svi iznosi u kunama tj. da u toj instalaciji nije izvršena konverzija u EUR
- **EUR 1**
Oznaka da je izvršena uspješna OSNOVNA konverzija god. >= 2023. HRK u EUR po fiksiranom tečaju 7,53450.
Ova oznaka će biti i dok smo u 2022. poslovnoj godini, čiji su podaci u HRK, jer nam ona ukazuje da su postavke programa namještene za EUR, a unos u 2022. provodimo uvažavajući specifičnosti hibridnog rada.
- **EUR 2**
Oznaka da je izvršena uspješna DODATNA konverzija god. <= 2022. HRK u EUR po fiksiranom tečaju 7,53450.
- **ERR 1**
Oznaka da je bila pokrenuta OSNOVNA konverzija ili povrat konverzije, ali da je završena **neuspješno**, potrebno je vratiti spremljenu arhivu.
- **ERR 2**
Oznaka da je bila pokrenuta DODATNA konverzija ili povrat konverzije, ali da je završena **neuspješno**, potrebno je vratiti spremljenu arhivu.

INFO

Klikom miša na oznaku (HRK, EUR, ERR) otvorit će se poruka sa detaljnijom obavijesti o statusu konverzije tj. podataka u programu.

UPOZORENJE

Oznaka statusa konverzije tj. da li su podaci u programu Ipos u kunama, eurima ili u kunama i eurima se temelji na informacijama da li je pokrenuta i koja konverzija, da li je napravljena povratna konverzija i da li je neka konverzija bila neuspjela.

Međutim ako korisnik izvan programa kopira direktorije sa podacima partnera, poslovnih godina i dr. koji su u nekoj drugoj valuti onda je jasno da status konverzije koji se prikazuje u glavnoj formi ne mora odgovarati statusu valute podataka.

8.4. IZUZIMANJE VP CJENIKA OD KONVERZIJE

Kod veleprodajnih cjenika je moguće da korisnik ima kreirane i kunske i devizne cjenike, zbog toga je omogućeno da se kreira popis cjenika koji će biti izuzeti od konverzije. To će po logici biti devizni cjenici.

8.5. VAŽNO! IZDVOJENE LOKACIJE I OSTALI EKSPORTI-IMPORTI DATOTEKA

U slučaju rada sa Izdvojenim lokacijama preporučujemo da se svi do tada eksportirani podaci importiraju na svim mjestima zato da se radi import HRK u HRK, nakon toga obrišite sve eksportirane datoteke u HRK da ih ne biste zabunom importirali u EUR varijantu podataka.

Nakon toga napravite konverziju HRK u EUR na svim lokacijama istovremeno.

Isto vrijedi i za sve ostale vanjske importe koje imate u HRK.

UPOZORENJE

Program kod importa vanjskih podataka ne može znati da li su u EUR-ima ili kunama zato je potrebno paziti da importirate HRK u HRK tj. EUR u EUR.

8.6. KAKO NAPRAVITI PROVJERU KONVERTIRANIH PODATAKA U EUR

1 NAČIN

Otvorite paralelno kopiju programa u HRK i kopiju programa konvertiranog u EUR.

Kreirajte razne izvještaje na ekranu u HRK i iste izvještaje u EUR, pojedine kontrolne iznose u HRK podijelite sa tečajem 7,5345 HRK te provjerite da li na istom mjestu rezultat odgovara u EUR.

INFO

Možete koristiti konverter valuta u Brzom kalkulatoru u glavnoj formi.

2. NAČIN

Na **kopiji** instalacije u kojoj je izvršena OSNOVNA i DODATNA konverzija napravite POVRATNU konverziju, prvo dodatnu, a zatim osnovnu. Podaci bi trebali biti isti kao u početnoj instalaciji u kunama.

9. TERMINI

POSLOVNI SUBJEKT

Fizičke ili pravne osobe koji se bave proizvodnjom, prodajom robe ili pružanjem usluga radi ostvarivanja dobiti ili dohotka. Pojam uključuje stečajne ili likvidacijske mase, zaklade, fondove sa sjedištem u RH te neprofitne organizacije koje nisu proračunski ili izvanproračunski korisnici te podružnice, predstavništva, poslovne jedinice stranih poslovnih subjekata, ili zajednica tih osoba te svako njihovo privremeno udruženje, inozemne pravne i fizičke osobe koje obavljaju isporuke u RH u skladu s posebnim propisom. Taj pojam obuhvaća i trgovačka društva u vlasništvu RH i/ili u vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i trgovačka društva koja su osnovala takva društva. Iz tog su pojma isključene kreditne institucije, kreditne unije, institucije za platni promet, institucije za elektronički novac, druge vjerovnike u skladu s propisom kojim se uređuje potrošačko kreditiranje te Hrvatska banka za obnovu i razvitak i pružatelje financijskih usluga koji su kroz Zakon o uvođenju eura posebno titulirani u odnosu na obveze.

TIJELO JAVNE OVLAŠTI

Proračunske i izvanproračunske korisnici kako je uređeno propisom kojim se uređuje sustav proračuna, na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravne osobe s javnim ovlastima. Izriekom je navedeno da taj pojam ne obuhvaća trgovačka društva u vlasništvu RH i/ili u vlasništvu jedne ili više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te trgovačka društva koja je osnovalo takvo društvo jer su oni obuhvaćeni pojmom „poslovni subjekt“.

DVOJNO ISKAZIVANJE

Iskazivanje cijena robe, usluga i drugih novčanih iskaza vrijednosti na način da su istodobno istaknuti u kuni i u euru uz primjenu fiksnog tečaja konverzije i sukladno pravilima za preračunavanje i zaokruživanje iz ovoga Zakona

FIKSNI TEČAJ KONVERZIJE

Neopozivo fiksiran tečaj konverzije između eura i kune koji ima pet decimala, utvrđen uredbom Vijeća EU-a u skladu s člankom 140. stavkom 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije